

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 385/2020-53

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti DANA E VISION s. r. o., Dolné Rudiny 29, Žilina, IČO 50 656 015, právne zastúpenej advokátskou kanceláriou Lexpert s. r. o., Horná 15, Banská Bystrica, v mene ktorej koná JUDr. Roman Dula, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 112/2019 z 23. marca 2020 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd obchodnej spoločnosti DANA E VISION s. r. o. uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 112/2019 z 23. marca 2020 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 112/2019 z 23. marca 2020 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Obchodnej spoločnosti DANAE VISION s. r. o. priznáva náhradu trov konania v sume 675,43 € (slovom šesťstosedemdesiatpäť eur a štyridsaťtri centov), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet advokátskej kancelárie Lexpert s. r. o. , Horná 15, Banská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti DANAE VISION s. r. o., Dolné Rudiny 29, Žilina, IČO 50 656 015 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Cob 98/2018-230 z 13. júna 2019 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obdo 112/2019 z 23. marca 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) domáhala proti žalovanému [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“) zaplata sumy 3 624,78 € s príslušenstvom. Požadovaná suma predstavuje cenu fokometra, ktorý sťažovateľka dodala pôvodne obchodnej spoločnosti ABSOLUT-OPTIK, s. r. o. (ďalej len „Absolut Optik“), v ktorej bol žalovaný spoločníkom a konateľom. Vzhľadom na to, že sťažovateľka evidovala zo strany Absolut Optik neuhradené faktúry, odmietla jej opätovne poskytnúť tzv. bonusy predstavujúce zľavu z kúpnej ceny. Žalovaný sa so sťažovateľkou dohodol na preúčtovaní kúpnej ceny fokometra zo spoločnosti Absolut Optik na žalovaného ako na živnostníka tak, že ako novému klientovi mu sťažovateľka poskytne bonus – zľavu z ceny fokometra.

Na základe uvedených dohôd vystavila sťažovateľka v prospech spoločnosti Absolut Optik dobropis na dlžnú sumu. Následne vystavila a doručila žalovanému novú faktúru s cenou fokometra. Keďže žalovaný faktúru neuhradil, domáhala sa svojho nároku na zaplataenie podaním na okresnom súde. Sťažovateľka zároveň uviedla, že v priebehu konania jej žalovaný zaplatil sumu 1 500 €, a preto v tejto časti zobrala žalobu späť.

3. Okresný súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 23 Cb 9/2014 z 29. mája 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že žalobu zamietol. Ako dôvod zamietnutia žaloby okresný súd uviedol, že žalovaný nie je v danom prípade pasívne legitimovaný a že dlžníkom sťažovateľky je v skutočnosti spoločnosť Absolut Optik, pretože sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno tým, že došlo medzi spoločnosťou Absolut Optik a žalovaným k postúpeniu pohľadávky, resp. k prevzatiu dlhu. Dobropis a novú faktúru vystavenú pre žalovaného okresný súd nepovažoval za relevantné dôkazy vo vzťahu k prevzatiu dlhu.

4. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 1 Cob 98/2018-230 z 13. júna 2019 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. Sťažovateľka v odvolaní tvrdila, že žalovaný je pasívne legitimovaný z dôvodu, že cena fokometra sa iba na podklade vykonaného preúčtovania stala predmetom nového záväzku medzi ňou a práve žalovaným, a teda bolo irelevantné dokazovať prevzatie dlhu. Napokon sťažovateľka ako nesprávny procesný postup označila postup okresného

súdu, ktorým bolo dokazovanie ukončené ešte pred prednesom záverečných rečí, čo je postup priechiaci sa § 182 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), v dôsledku ktorého jej nebolo umožnené reagovať na prednes protistrany navrhnutím dôkazu.

Krajský súd rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu.

5. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, pričom dovolací dôvod vyvodila z § 420 písm. f) CSP. Sťažovateľka v podstate zotrvala na argumentoch uplatnených v odvolaní a doplnila ich o argumentáciu týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí okresného súdu, ako aj krajského súdu (keďže krajský súd sa odvolal na závery okresného súdu).

Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol.

6. Sťažovateľka považuje napadnuté uznesenie za „*nepreskúmateľné a arbitrárne*“. Najvyšší súd nedal sťažovateľke odpovede na otázky, ktoré mali pre spor zásadný význam, a uviedla, že najvyšší súd „... *sa teda nezaoberal všetkými dovolacími argumentami Sťažovateľa a pri ostatných sa nimi zaoberal povrchným spôsobom.*“. Vo vzťahu k námietke vo vzťahu k momentu skončenia dokazovania a záverečných rečí v nadväznosti na odôvodnenie napadnutého uznesenia sťažovateľka uviedla: „*Sťažovateľ však v dovolaní nenamietal nevykonanie navrhnutých dôkazov, ale namietal, že postupom súdov stratil možnosť podania návrhov na doplnenie dokazovania v neskoršej fáze konania, teda stratil možnosť uplatňovania prostriedkov procesného útoku skôr ako mu podľa CSP patrilo.*“

7. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o jej ústavnej sťažnosti nálezom: „*Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 3Obdo/112/2019 zo dňa 23.03.2020 a Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 1Cob/98/2018-230 zo dňa 13.06.2019 porušili práva Sťažovateľa, DANA E VISION s. r. o., najmä právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo pokojne užívať svoj majetok*

podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo vlastníť majetok podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/112/2019 zo dňa 23.03.2020 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1Cob/98/2018-230 zo dňa 13.06.2019 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Bratislave sú povinní uhradiť Sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia...“

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 385/2020-17 z 10. septembra 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie v časti námietok smerujúcich proti uzneseniu najvyššieho súdu. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

II.

Vyjadrenie zúčastnenej osoby, vyjadrenie odporcu a replika sťažovateľky

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde predložil prijatú ústavnú sťažnosť účastníkom konania a zúčastnenej osobe na vyjadrenie a podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde účastníkov konania vyzval na oznámenie, či v prejednávanej veci súhlasia s upustením od ústneho pojednávania.

10. Účastníci konania pred ústavným súdom vo svojich vyjadreniach doručených ústavnému súdu súhlasili s prerokovaním podanej ústavnej sťažnosti bez nariadenia ústneho pojednávania.

II.1 Vyjadrenie odporcu

11. Ústavnému súdu doručil najvyšší súd ako odporca v konaní prostredníctvom predsedu najvyššieho súdu vyjadrenie 22. októbra 2020.

Predseda najvyššieho súdu zdôraznil výlučnú právomoc najvyššieho súdu v otázke posudzovania prípustnosti dovolania. Vo vyjadrení predseda najvyššieho súdu uviedol, že sťažovateľka v dovolaní v podstate nesúhlasila s rozhodnutím súdov vo veci posúdenia dôvodnosti ňou uplatneného nároku, a poukázal na to, že dovolací súd nie je oprávnený preskúmavať úplnosť a správnosť skutkových zistení, a preto dovolacie námietky o nedostatočnom dokazovaní nepredstavujú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

II.2 Vyjadrenie zúčastnenej osoby

12. Žalovaný ako zúčastnená osoba v konaní pred ústavným súdom doručil ústavnému súdu svoje vyjadrenie 27. októbra 2020.

Vo vyjadrení žalovaný reagoval na otázku uznania záväzku a uviedol, že uhradenie sumy 1 500 € nie je možné považovať za uznanie záväzku podľa § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka, pretože žalovaný nikdy neprejavil vôľu uznať záväzok a sťažovateľke sa túto skutočnosť ani nepodarilo preukázať. K otázke inventarizácie ako forme uznania záväzku žalovaný odkázal na odôvodnenie odvolacieho súdu. Žalovaný zdôraznil, že nikdy neprejavil vôľu záväzok uznať, čo je základným predpokladom platného právneho úkonu.

V ďalšej časti žalovaný vyslovil súhlas so závermi najvyššieho súdu v napadnutom uznesení v súvislosti s posúdením dovolania sťažovateľky a konštatoval, že sťažovateľka v dovolaní nepreukázala, že rozhodnutia všeobecných súdov trpia vadami zmätočnosti. V súvislosti s predčasným ukončením dokazovania žalovaný uviedol, že sťažovateľka mala možnosť predložiť „*novoty*“ v rámci odvolacieho konania.

II.3 Replika sťažovateľky

13. Sťažovateľka doručila ústavnému súdu 6. novembra 2020 vyjadrenie, podľa ktorého vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu považuje za „*formálne nesúhlasné*“ a obsahom samotnej ústavnej sťažnosti zaoberajúce sa iba „*okrajovo*“.

Vo vzťahu k vyjadreniu zúčastnenej osoby týkajúcemu sa otázky uznania záväzku reagovala poukázaním na konkrétne vyjadrenia a úkony žalovaného. V závere opätovne poukázala na skutočnosť, že medzi ňou a žalovaným došlo k vzniku nového záväzkového vzťahu, čo mal žalovaný vyjadriť aj výslovne na pojednávaní 17. marca 2015.

III.

Relevantná právna úprava

14. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

15. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastniť majetok.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

18. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

19. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

20. Podľa § 182 CSP ak súd pojednávanie neodročí, pred jeho skončením vyzve strany, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci. Ak po vyjadrení strán súd nepovažuje za potrebné vykonať ďalšie dôkazy, uznesením vyhlási dokazovanie za skončené.

21. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Podľa § 447 písm. c) CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

IV.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

23. Podstata ústavnej sťažnosti smeruje k tvrdeniu o porušení práva na súdnu ochranu a spravodlivé konanie tým, že najvyšší súd napadnutým uznesením vyhodnotil dovolanie podané podľa § 420 písm. f) CSP proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu ako neprípustné a podľa § 447 písm. c) CSP dovolanie odmietol. Sťažovateľka porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru odôvodnila tvrdením o nedostatočnosti a nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia. Porušením práva na súdnu ochranu a spravodlivé konanie v danej intenzite sťažovateľka odôvodnila aj porušenie práv majetkovej povahy (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu).

24. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na príslušnom súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť konajúceho súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (m. m. II. ÚS 153/2018).

25. Právo na prístup k súdu však nemá absolútny charakter a môže zo strany štátu podliehať obmedzeniam. Takýmto obmedzením sú aj § 420 a § 421 CSP, ktoré vymedzujú prípady, keď je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok.

26. V nadväznosti na sťažnostnú argumentáciu ústavný súd, vychádzajúc zo svojho ústavného postavenia a poukazujúc na svoju stabilizovanú judikatúru, zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Nie je preto zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

27. Ústavný súd rešpektuje rozhodovací priestor najvyššieho súdu. Už v náleze sp. zn. II. ÚS 398/08 uviedol, že rešpektuje kompetenciu najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť vecí v konaní o dovolaní, kým neprekročí ústavné štandardy (I. ÚS 369/2019). V rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu však možno badať nejednotný prístup k otázke, čo možno subsumovať pod dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

28. Ústavný súd po preskúmaní podaného dovolania, ako aj ostatných príloh ústavnej sťažnosti konštatuje, že sťažovateľka od počiatku konania v svojej veci tvrdí, že medzi ňou a obchodnou spoločnosťou Absolut Optik došlo k zániku záväzku, čo preukázala tým, že na cenu fokometra, a teda na dlžnú sumu (zo strany Absolut Optik) vystavila dobropis. Všeobecne sa dobropis vystavuje pri úplnom alebo čiastočnom zrušení objednávky tovaru alebo služby, prípadne pri čiastočnom alebo úplnom vrátení tovaru alebo služby či pri znížení ceny. Sťažovateľka v konaní pred všeobecnými súdmi tvrdila, že so žalovaným založila nový záväzkovo-právny vzťah, ktorý vznikol na základe ústnej

dohody (žalovaný inicioval preúčtovanie fokometra, prístroj nebol sťažovateľke vrátený) a následne vystavením faktúry.

Z dovolania ďalej vyplýva, že sťažovateľka ako nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý jej znemožnil, aby uskutočňovala svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, označila nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu. Nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sťažovateľka vnímala v tom, že krajský súd ani okresný súd sa nezaoberali otázkou vzniku záväzkového vzťahu medzi ňou a žalovaným, ale iba otázkou prevzatia dlhu. Posúdenie možnosti existencie záväzku medzi sťažovateľkou a žalovaným pritom bolo pre prejednanie veci podstatným. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd, ako aj krajský súd na ňu neodôvodnene preniesli dôkazné bremeno v otázke, ktorú ani netvrdila, a to bez riadneho zdôvodnenia takého postupu. Sťažovateľka v dovolaní namietala aj predčasné skončenie dokazovania, a teda porušenie § 182 CSP.

29. S poukazom na uvedené dovolacie námietky nie je možné súhlasiť s hodnotením najvyššieho súdu, podľa ktorého „... *námietky sa týkajú hmotnoprávneho posúdenia dôvodnosti nároku a nie porušenia procesného postupu súdmi.*“.

Najvyšší súd v bode 19 odôvodnenia napadnutého uznesenia vymedzil základnú otázku pre posúdenie dôvodnosti dovolania, a teda „*či odvolací súd tým, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu z dôvodu, že žalobca nepreukázal, že záväzok z ktorého zaplatenie požaduje, vznikol.*“. Následne však najvyšší súd konštatoval, že odvolací súd v súlade s právnym predpisom odôvodnil, prečo sa nestotožnil s názorom, že „*čiastočným plnením došlo k uznaniu záväzku*“. Ani v ďalších častiach odôvodnenia napadnutého uznesenia na otázku vymedzenú v bode 19 napadnutého uznesenia najvyšší súd nedal sťažovateľke odpoveď.

30. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky o porušení § 182 CSP, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka v dovolaní namietala, že odvolací súd neposkytol odpoveď na túto otázku v dôsledku jej nesprávneho vyhodnotenia. Najvyšší súd bez bližšieho odôvodnenia vyhodnotil túto námietku v zhode s krajským súdom, teda v inom smere, v akom ju sťažovateľka uplatnila, a aj na tom podklade dovolanie ako neprípustné odmietol.

Sťažovateľka tvrdila, že postup okresného súdu, ktorý na pojednávaní najprv ukončil uznesením dokazovanie a až následne pristúpil k prednesu záverečných rečí, bol v rozpore s § 182 CSP, čo podľa jej názoru malo mať za následok porušenie práv. V reakcii na túto dovoláciu argumentáciu najvyšší súd uviedol: *„Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 C. s. p.) a nie sporových strán. Ak teda súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy... nezakladá to vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p....“*

31. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že zmysel § 182 CSP spočíva v tom, že podľa § 154 CSP upravujúceho zákonnú koncentráciu konania prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Zákonná koncentrácia konania predstavuje objektívnu časovú hranicu na uplatnenie prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, ktorá môže byť ešte sprísnená uplatnením sudcovskej koncentrácie.

Konajúci súd vyhlási uznesením dokazovanie za skončené iba za predpokladu, že po záverečných rečiach nepovažuje za potrebné vykonať ďalšie dôkazy. To súčasne znamená, že skončenie dokazovania nemôže predchádzať záverečným rečiam sporových strán (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M., a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016, 1298 s.).

32. Ústavný súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 98/2017 z 31. januára 2019, keď v bode 13 najvyšší súd aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu zaujal stanovisko, že *„medzi práva civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia... Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p., treba preto považovať aj taký nedostatok rozhodnutia súdu, keď rozhodnutie neobsahuje*

žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé“.

33. Ústavný súd sa nezaoberá otázkou, kto v skutočnosti je povinný cenu fokometra sťažovateľke zaplatiť, ale iba otázkou, či odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu spĺňa ústavnoprávne štandardy kladené na kvalitu odôvodnení rozhodnutí.

Napadnuté uznesenie nespĺňa atribúty ústavne akceptovateľného rozhodnutia súdu, keďže najvyšší súd sa nedostatočne vysporiadal s podstatnými argumentmi sťažovateľky, ktoré uvádzala v dovolaní. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sa nejaví ako presvedčivé. Na podklade uvedených východísk ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd napadnuté uznesenie neodôvodnil dostatočným a udržateľným spôsobom.

34. Obsah pojmu „nepreskúmateľnosť rozhodnutia“ možno definovať ako nedostatok odôvodnenia (R 111/1998), čím sa má na mysli také odôvodnenie, ktoré nedáva odpoveď na otázku, ktorých zodpovedanie je kľúčové pre rozhodnutie súdu vo veci samej.

Za arbitrárne, resp. nedostatočne zdôvodnené je treba považovať rozhodnutie všeobecného súdu aj v situácii, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006).

Nedostatočné odôvodnenie, rovnako aj arbitrárnosť akéhokoľvek rozhodnutia majú za následok, že nie je možné spoľahlivo zistiť, na základe čoho orgán predmetné rozhodnutie vydal, na základe akých skutkových zistení a právnych záverov postupoval, a preto nie je možné toto rozhodnutie spoľahlivo preskúmať.

35. Z judikatúry ESĽP vyplýva, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsko z 21. 1. 1999). Judikatúra ESĽP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivý súdny proces

vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

36. Z uvedených dôvodov dospel ústavný súd k záveru, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu porušuje základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu i jej právo na spravodlivé súdne konanie. Nedostatky napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dosahujú intenzitu odôvodňujúcu vysloviť porušenie sťažovateľkinho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. V dôsledku nedostatočného odôvodnenia odmietavého výroku napadnutého uznesenia totiž najvyšší súd neposkytol ochranu právam, ktorých sa sťažovateľka domáhala v rámci dovolacieho konania. Ústavný súd preto rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny i právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1) a podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúceho § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (výrok 2).

37. V súvislosti so sťažovateľkou namietaným porušením základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že v texte ústavnej sťažnosti sťažovateľka neuviedla dostatočnú sťažnostnú argumentáciu, ktorá by konkretizovala, akým spôsobom/konaním malo dôjsť k porušeniu jej označených práv. Keďže v tomto smere sťažovateľka svoju ústavnú sťažnosť ústavnoprávne neodôvodnila a ústavný súd nezistil existenciu priamej príčinnej súvislosti medzi označeným právom a namietaným uznesením najvyššieho súdu v nadväznosti na rozsah prieskumu napadnutého uznesenia, ústavný súd ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovet (výrok 4).

38. Podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal

rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

39. Podľa § 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je viazaný rozhodnutím ústavného súdu podľa § 133 ods. 3 písm. a) až d); toto rozhodnutie ústavného súdu je vykonateľné doručením.

V.

Náhrada trov konania

40. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti požiadala ústavný súd o priznanie náhrady trov konania, ktoré vyčíslila celkovou sumou 450,29 €.

41. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

42. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Pri troch úkonoch právnej služby (t. j. prevzatie a príprava zastupovania, podanie ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľky) vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola v sume 1 062 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2020.

Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2020 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 177 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom v sume 10,62 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 187,62 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2020, t. j. za tri úkony sumu 562,86 €.

Uvedená suma bola zvýšená o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov.

Ústavný súd teda priznal úspešnej sťažovateľke náhradu trov konania v celkovej sume 675,43 € (bod 3 výroku nálezu).

43. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu